

වසර 2018ක් වූ පෙබරවාරි මස 25 වැනිදා ඉරිදා

විවර

viwara.silumina@lakehouse.lk

ආපදාවට පෙර සුදානම

ශ්‍රී ලංකාව විවිධ ස්වාභාවික ආපදාවලට මුහුණ දී ඇති බව තොරහසකි. විශේෂයෙන් 2004 ඉන්දිය සාගරයේ ඇති වූ සුනාමි තත්ත්වය හේතුවෙන් ඇති වූ විපත අපට අමතක කළ නොහැකිය. එමෙන්ම නොව ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශ ගංවතුර, නායයැම්, සුළි සුළං මෙන්ම නියං තත්ත්වයන්ගෙන්ද පීඩා විඳිමින්ද වඩාත් අවධානය යොමු කළයුතු කරුණ නම් විවිධ රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මගින් 1990 සිට 2017 කාලයේ නිකුත් කර ඇති සංසන්දනාත්මක වාර්තා වලට අනුව ඉහත දැක්වූ ආපදාවන්වල වැඩි වර්ධනය වීමක් සිදුවීමය. එමෙන්ම ඒවායින් ජීවිත හා දේපල වලට සිදුවී ඇති හානියද ඉහළ යෑමයි. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් නිකුත් කළ 2012 වාර්තා අනුව ගත් විට 2003 වසරෙන් පසු මේ තත්ත්වය තවදුරටත් වර්ධනය වී තිබේ.

මේ ආපදාවන් අතුරින් ගංවතුර වඩාත් පීඩාකාරී මෙන්ම සෑම වසරකම ජන ජීවිතයට බලපෑම් ඇති කරන ආපදාව බවට පත් වී ඇත. වාර්තා වලට අනුකූලව ශ්‍රී ලංකාවේ භූමියෙන් ගංවතුර තර්ජනයෙන් පූර්ණ වශයෙන් නිදහස් යැයි කිවහැක්කේ කුඩා භූමි ප්‍රමාණයක් පමණි. ගංවතුර තර්ජනයෙන් වැඩි වශයෙන්ම පීඩා විඳින දිස්ත්‍රික්ක ලෙස ඉහළ වර්ෂාපතනයක් වාර්ෂිකව ලබන කළුතර හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්ක හඳුනාගත හැකිය. (DMC, 2012). ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් 2012 නිකුත් කළ වාර්තා අනුව 1974 ත් 2004 ත් යන කාල පරාසයේ පමණක් ගංවතුරෙන් පීඩාවට පත් ප්‍රමාණය තිස් ලක්ෂයක් පමණ වේ.

නායයාමෙන් සිදුවන ජීවිත හා දේපල හානිය දෙවෙනි වන්නේ ගංවතුර ආපදාවට පමණක් වන බහුතරයක් ලංකාවේ මධ්‍යම කඳුකරයට අයත් භූමි ප්‍රදේශයන්ගෙනි. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් 2012 නිකුත් කළ වාර්තා අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රදේශයන්ගෙන් 20% පමණම නායයාමේ තර්ජනයට මුහුණපා සිටියි. ඒ අතරින් බදුල්ල, නුවරඑළිය, මාතලේ, නුවර, කෑගල්ල, රත්නපුර, කළුතර, ගාල්ල, මාතර හා හම්බන්තොට යන දිස්ත්‍රික්ක නායයෑම් ආපදාවට වඩාත් නැඹුරුතාවක් දක්වයි. ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනයේ 1975 සිට 2011 දක්වා දත්ත අධ්‍යයනය කිරීමේදී පෙනී යන්නේ ඉහත සෑම වසරකදීම පුද්ගල මරණ 108 කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් නායයෑම් 24 ක් මගින් සිදුවී ඇති බවයි. කෙසේ එහෙත් මෑත කාලීනව බලන විට මේ මරණ සංඛ්‍යාවේ ඉහළ

යෑමක් ඇති බව පෙනී යයි. 2014 වර්ෂයේ මීරියබැද්ද වතුයායේ සිදුවූ නායයාමෙන් මෙන්ම 2016 අරණායක නායයාමෙන් ද සියයකට අධික සංඛ්‍යාවක් ජීවිතක්ෂයට පත්ව එයට සමාන සංඛ්‍යාවක් අතුරුදන් විය. මේ නිසා අපදාවට පෙර සුදානමක් වීම හෝ එය වැළැක්වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. එහෙත් මෙවැන්නකට පෙරමුණ ගැනීමට සාමාන්‍ය මහජනතාවට නොහැකිය. මේ නිසා විද්වත් කණ්ඩායමක මඟ පෙන්වීම මේ සඳහා අවශ්‍ය වේ. මේ නිසා විශ්ව-විද්‍යාලීය විද්වතුන් පිරිසක් මේ සඳහා සම්බන්ධ කරගැනීමට අවධානය යොමු කර ඇත. මේ පිරිස ASCENT ව්‍යාපෘතිය මගින් සම්බන්ධ කරගනු ලැබීය. ඊට හේතු වූ අරමුණු කීපයකි.

1. 2016- 2019 වසර තුළ ආසියාවේ (ශ්‍රී ලංකාව, තායිලන්තය, හා බංගලාදේශය) උසස් අධ්‍යාපන ආයතන වල පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන ශක්‍යතා අවශ්‍යතාවයන් හඳුනාගැනීම.
2. එම ආයතනයන්හි පර්යේෂණ සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම
3. උසස් හා අන්තර්ජාතික මට්ටමේ අන්තර් විෂයානුබද්ධ පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන කටයුතු සඳහා ආචාර්යවරුන් බලගැන්වීම.
4. ආපදා කළමනාකරණය සම්බන්ධ පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන ක්‍රියාදාමයන් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික අන්දැකීම් නුවමාරු කරගැනීමට ඉඩ සැලැසීම.
5. තෝරා ගත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතන හා ආපදා කළමනාකරණයට ආදාළ වන කර්මාන්ත සමඟ ඇති සම්බන්ධතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ඉඩ සැලැසීම.
6. මෙම පර්යේෂණ හා ක්‍රියාවලීන්ගෙන්

අචාර්ය නිහාර ප්‍රනාන්දු
අධ්‍යක්ෂක සමාජ ප්‍රතිපත්ති විශේෂණ හා පර්යේෂණ කේන්ද්‍රය කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

නායයාමෙන් සිදුවන ජීවිත හා දේපල හානිය දෙවෙනි වන්නේ ගංවතුර ආපදාවට පමණක් වන අතර වැඩිමහත්ම ලංකාවේ මධ්‍යම කඳුකරයට අයත් භූමි ප්‍රදේශයන්ගෙනි. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් 2012 නිකුත් කළ වාර්තා අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රදේශයන්ගෙන් 20% පමණම නායයාමේ තර්ජනයට මුහුණපා සිටියි.

ජාතික මට්ටමේ සකස් කරන ලද එලෙස සංවර්තාවේ ක්‍රියාත්මක කරගැනීමට විද්‍යාල පර්යේෂණ උදෙසා පර්යේෂණ සැසි මාලාවක් කෙරුණි. එහි ලෙස 2017 පෙරුණු විශ්ව ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධව විදේශ සියලු වල ආචාර්යවරුන් අධික සංඛ්‍යාවක් වූහ. පස්දින පුළුල්ව ක් පැවැත්වූ එහිදී ආපදා කළමනාකරණ පර්යේෂණ

මතුවන සොයාගැනීම් සාමාන්‍ය ජනතාව සමඟ නුවමාරු කරගැනීම හරහා ආපදා කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ මහජනතාව ක්‍රියාකාරී ලෙස සම්බන්ධ කරගැනීමට ඉඩ සැලැසීම. ඉහත අරමුණු ළඟාකරගැනීම උදෙසා ASCENT ව්‍යාපෘතිය මගින් විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කර ඇති අතර ඒ අනුව 2016 තෝරාගත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල ජ්‍යෙෂ්ඨ අධ්‍යයන කාර්යමණ්ඩල සාමාජිකයින්, ආපදා කළමනාකරණය හා සම්බන්ධ රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතනවල ප්‍රධානීන් සමඟ පවත්වනු ලැබූ සම්මුඛ සාකච්ඡා හා ප්‍රශ්නාවලියක් පදනම් කරගනිමින් උසස් අධ්‍යාපන ආයතන වල පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන අවශ්‍යතාවයන් හඳුනාගැනීම සිදු කළේය.

2017 සැප්තැම්බර් මසදී විශ්ව විද්‍යාල කනිෂ්ඨ ආචාර්ය මණ්ඩලයේ සමාජිකයින්ගෙන් ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිතා කරමින් පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදන ක්‍රම පිළිබඳව ඇති දැනුම සම්බන්ධව තොරතුරු එක්රැස් කරනු ලැබුණු අතර එම දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් අනතුරුව

ජගත් කීර්තියට පත් පර්යේෂකයින් දායකත්වය ඊට ලැබීණි. මේ වැඩිදියුණු පියවර තායිලන්තයේ විශ්වවිද්‍යාලයේදී පැවැති අතර එහි විශ්ලේෂණ ක්‍රියාදාමයන් පිළිබඳව ආචාර්යවරුන්ට පුහුණුවක් ලබා එසේම ගංවතුර ආපදා අවම කිරීමට ලත් ආපදා කළමනාකරණ ආයතන තාක්ෂණික ක්‍රමවේද පිළිබඳ පුහුණුවක්ද එහිදී සැලැසීය. මේ වැඩසටහන් මාලාවේ තුන් වසරේ මැයි මාසයේදී තායිලන්ත මායි විශ්ව විද්‍යාල පරිශ්‍රයේදී නියමිතව ඇත. එම වැඩමුළුව විශ්වවිද්‍යාල සියල්ලේම ආචාර්ය සමාජිකයින් සියයකට අධික පිරිසක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එම අන්තර්ගතයට විශ්වවිද්‍යාල ජාතික පර්යේෂණ සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන ගැනීම මෙන්ම අන්තර් විෂයානුකූල වැදගත්භාවය ඇති කාරි